

Előzetesi feltételek.
 Egész évre . 5 frt — kr.
 Félévre . . 2 frt 50 kr.
 Hivatalok, községek, köz-
 ségi jegyzők és tanítók
 részére egész évre 3 frt.
 Italmérők és koresmáro-
 sok részére az „Italmérők
 Közlönyé”-vel együtt
 egész évre 4 frt.

Az előfizetések
 postautalvánnyal
 eszközöndők.

Egyes számok 10 kr-ával
 kaphatók a kiadóhiv.

GÖMÖR

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS VEGYES TARTALMU HETILAP.

A GÖMÖRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET

H I V A T A L O S K Ö Z L Ö N Y E.

Hirdetések.

□ centiméterenként 2 kr.,
 többszöriért 1 1/2 kr. fi-
 zendő. Bélyegdíj minden
 egyes beiktatásért 30 kr.

A NYILTTÉRBE

minden 3 hasábos gar-
 mond sor díja 15 kr.
 Hirdetőirodák, előfizetők
 vagy gyakori hirdetők
 tetemes díjkedvezmény-
 ben részesülnek.

kéziratok a szerkesztőséghez Kossuth-utca 19. sz. ház
 I. em.) küldendők. — Kéziratok vissza nem adtnak.
 Felelős szerkesztő: Dr. SZELESS ÖDÖN.

Megjelenik hetenkint egyszer,

— VASARNAP. —

A hirdetések, előfizetések, reklámáncziók,
 a kiadóhivatalba (Deák-Ferencz u. 11. sz. alá) intézendők
 Laptulajdonos: DRASKÓCZY LÁSZLÓ.

Lapunk számára hirdetéseket elfogad a *Reuter* ügynökség és a *Magy. Távir. Iroda hirdetési irodája* Budapest, Granátos-utca a 1 szám.

A pálya választás.

Juniust a lázas tevékenység havának nevezhetjük, a természet tavaszi ébredése a fejlődés legmagasabb fokát éri el e hónapban, biztosítva az emberiséget a jól megérdemelt aratás áldásával, melyet az anyagi téren várva-vártunk, mindig félve a keserű csalódástól.

De várjuk az áldást a szellemi téren is, melyen e lázas tevékenység a legfokozottabb mértékben jelenkezik. Juniushban s nem is csoda, mert hisz tíz hónapi szorgalmas működés eredményével kell be számolni, egyik vizsga a másikat követi s nyújtja a szorgalmasoknak a jó bizonyítványban rejlő elismerést s a hanyagok büntetéséül a rossz bizonyítványt.

Milyen lesz a szellemi aratás, a szakközegek már ismerik, mi nem, de ismerve a szakerők odaadó avatott s lelkiismeretes működését, melylyel a szorgalmat fokozni, a tehetségét fejleszteni törekcsenek, reméljük, hogy az eredmény jó lesz s a tanárok nyugodt lelkiismerettel élvezhetik jól megérdemelt két havi szabadságidejüket.

Bármily jó sikert igazoljanak is a növendékek vizsgájuk jó letétele által, magát az abba rejlő eredményt a nemzet, a társadalom szellemi haladása és vagyoni emelkedésére nézve csak az esetben tartjuk teljesen kielégítőnek, ha a középiskolai osztályok jó befejezése után az életpálya megválasztása szerencsés.

Mielőtt tovább mennénk s kifejtjenők mit értünk a nemzetestre nézve szeren-

csés pályaválasztás alatt, röviden érinteni óhajtuk, hogy milyen pályák folytatására képesítenek a középiskolai egyes osztályok eredményes elvégzése.

Megjegyezzük, hogy az ipari pályákra az elemi iskola elvégzése s a betöltött 12 éves kor elégséges törvényeink értelmében, de felette kívánatos, hogy az ezen pályát választók végezzék el legalább a középiskolai négy osztályt, mert csak az azon uton szerzett ismeretek s szélesebb látókör birtokában lesznek képesek a szükségelt igényeknek megfelelni s így más nemzetek parosai ellenében a versenyt győzedelmes megállni s az ipar minden ágát magas virágzásra emelni.

Az ipari pályán kívül a középiskolai negyedik osztály elvégzése jogot ad a tanítóképző-intézet, az alsóbb kereskedelmi iskolák, alsóbb gazdasági tanfolyamok, közép ipariskolák s vasuti altiszti tanfolyamok hallgatására s ugyszólván valamennyi gyakorlati életpálya megkezdésére.

A középiskola hatodik osztályának elvégzése a hazánkban fontos állást képező kör- és községi jegyzői pályára való léphetés, ugyszintén kereskedelmi akadémia, gyógyszerészeti pálya tanfolyamának, esetleg előleges gyakorlat megszerzésének feltétele mellett leendő hallgatására jogosít fel, míg a nyolcadik osztály s e mellett az érettségi vizsga sikeres letétele, az akkor legboldogabb tanulónak szabad utat nyit az összes életpályák közül való választásra.

Az elősorolt pályák mindegyike felette

fontos s épp ezért első sorban a szülők esetleg gyámok fontos kötelességét képezi, hogy gondnokoltjaik tehetségét, hajlamát felismerve, a pálya választásnál érvényesítsék természetadta jogaikat, másodsorban szükséges, hogy a gyermekek már jó eleve akkép neveltessenek s világosítottassanak fel, hogy bármily osztály elméleti bevégezése után a gyakorlati pályán a munkálkodás nem szünend meg, ott is szorgalmat kell kifejteni s a további szellemi képzést is folytatni s kétségtelen, hogy az így előkészített növendék hasznos és becses tagjává váland a családnak, a társadalomnak és a hazának.

De hogy a pályaválasztás sikerei a jó készütség mellett is erősítőleg hasson a nemzetestre, oda kell törekednünk, hogy a növendékekből mindazon pályára elég jusson, mely az állami és egészséges társadalmi élet követelményeinek megfelel s a nemzetestre s magára a társadalomra nézve nem lehet nagyobb szerencsétlenség annál, ha egy-egy életpálya tultermeltetik az arra tóduló sokasága által; ily tultermelés hátrányait nem ellensúlyozza a jól készütség, a szorgalom vagy kitartás, mert annak eredménye okvellen az azon pályán levők proletár volta leend, mely a társadalmat s így a nemzettestet csak gyengíti.

Hazánkban az egyes pályákra menők megoszlását s arányát kielégítőnek s így a pálya választást elég szerencsésnek nem tartjuk, mert azt tapasztaljuk, hogy ifjaink a jogi, orvosi s bölcsészeti pályákat előszeretettel választják, a gazdasági, bányá-

TÁRCSA.

HOLLÓ ÉS AZ Ő TOMPÁJA!

— A „Gömör” eredeti tárczája. —

Művésznél nemcsak a mű, de a mű alkotója is az érdeklődés tárgya szokott lenni. Az egyéniségnek is van büvös ereje, s ha az számottevő művészhöz fűződik, mindenesetre, az őszhang akkor mondható teljesnek.

Sokszor láttam Holló zseniális alkotásait a budapesti kiállításokon, ismertem élettörténetét ezt olvasóm is ismerik, csak személyét nem láttam soha.

Most, hogy Tompát elhozta magával, a véletlen összehozott vele.

Nem csatlakoztam, a milyennek gondoltam, olyanannak láttam, s ősmertem meg.

Alakja az ősmagyar középtermetet mutatja, tipikus magyar kifejezésű arczzal, s vonásokkal, a melyek a legkeletibb árnyalással vannak megalkotva, mit még erősített hegyes Krisztus szakála és erőteljes férfias bajusza.

Modora sima, megjelenése nagyvilági, de ha hazájáról és megyéjéről beszél, akkor csillogó szeméből, lelkesedéstől sugárzó arczzából reá lehet ősmerni a magyar emberre, a magyar művészre.

És Holló művészi egyéniségét a magyarság is teszi vonzóvá.

Ha ő valamely hazafias vonatkozású tárgyat megalkot, akkor az nemcsak magyaros formában

van megalkotva, hanem isten igazában magyar is az mindenestől. Most éppen két alakon fáradozik a művész, igazi magyar alakokon, a magyar betyáron, és a magyar megyei panduron; ellenképek lesznek és én meg vagyok győződve, hogy olyan magyar betyárt, s pandurt a világ köbe faragva még soha sem látott, lesz is azoknak a bronz mintáknak mindenféle alakban olyan keresletük, hogy nem fognak hiányzni egyetlen egy magyar szellemű ház szalonjából, vagy egyéb műtárgyai közül.

De nem akarok túl sokat időzni Holló személyénél, hogy áttérhessek egy megkapó alkotására, a Tompa szoborra.

Zajtalanul, reclám nélkül dolgozott szíve sugallatát követve, a mely ezt mondta neki; ha minden vármege szobrot emelt költőjének, miért maradjon éppen Gömör leghátul!

S hogyha nem akad művész, ki oly csekély vagyoni érdek biztatása mellett e szobrot megminta, hát megteszem én, a magyar szobrász, ki hazámát is ebben legjobban Gömörmegett és e megye nagyjait szeretem!

Megminta tehát, elhozta a mintát, kiállította, s a kik látták, azokat mind elbűvölte műve nemes, költői, szerény és mégis imponáló megjelenésével!

Ott látjuk Tompát, a természet, a virágok örökéletű lánglelkű nagy költőjét, ki a maga világában a legnagyobb; ott látjuk őt, a mint kűntjár a természet ölen, az is en legszebb oltárképén, s a hogyan egy köszirtéhez é, megáll pihenni. Kalapját, botját és felöltőjét reahelyezi

a sziklatömbre, s ő maga elmereng a távoli bérceken, a közeli völgy virágos keblein ismét egy dalt fakaszt lelke költői forrásából, majd ábrándjától eltelve, leteszi a könyvet is melléje, hisz a dalt már beírta naplójába, inkább átadja magát egészen a természet imádatának. Hogy ezt a művész minél jobban és közelebbi motívumokkal fejezze ki, pár virágzatát, köztük egy nyíló rózsza bimbót adott Tompa kezébe. Ezzel a természet, a költő imádatának tárgya lesz a művészi alkotás központja és Holló hegyére állította a Kolombus tojást, mi most olyan egyszerűnek látszik, de amire reájönni, nagy művészi lélekre volt szükség.

A természet ihlete látszik meg a költő alakján is. Arcza a nemes jószág, a szelid ártatlan ábránd, a gyengéd szívhuvek édes zenéjének boldog visszafükröződése, a mely a költőt férfi kora virágában mut tja be, abból az időből, midőn a Parnassus legmagasabb csúcsán ragyogott.

Fürtjeit felborzolta az enyhe nyári szellő, s hogy azt minél jobban élvezhesse, szétnyitja attiláját, sőt egyik felet könnyedén visszahajtotta, hogy hadd frissítsék költői lábzan égő keblét az enyhe fuvalmak, hadd domboruljon ki keble duzzadva, a friss, szellő virágillatú gazdag erejétől.

Megilletődve és megbűvölve állunk a szép szobor előtt, a mely a költőt és művészt egyaránt megörökíti.

De a költészet mellett önkénytelen egy prózai kérdés is felmerül.

Tompa magyar zsinoros pantalonban és nem cizmás magyar nadrágban van.

szati, erdészeti, kereskedelmi, műegyetemi, és katonai pályák feltűnő kerülése mellett, holott az utóbbiak épp oly, sőt talán biztatóbb működési tért nyújtanak, a melyen a tehetség, a szorgalom nemcsak a vagyonosodás módjait, de a rangban való emelkedést is föltétlenül kivívja önmagának s különösen sajnos jelenség, hogy agrikultúr állam létünkre a magasabb gazdasági intézetek hanyagoltatnak el s csak annak tudható be azon sajnálatos jelenség, hogy az agrikultúra érdekeinek megvédését mindig vagy a legtöbb esetben másutt igyekezzenek eszközölni, mint a hol kellene; a kereskedelmi s katonai pályára is oly elhagyott, hogy nem csoda, ha nemzetünk fontos érdekei sok mellözést szenvednek, pedig mind e két pálya nemcsak vagyont, de dicsőséget is biztosít a szorgalmas, szakavatott munkásnak.

Tisztelt ifjak, kik éltetek azon forduló pontján álltok, hogy magatoknak pályát válasszatok, hallgassátok meg böles tanácsadóitokat s legye'ek figyelemmel azon követelményekre, miket tőletek a haza méltán s joggal elvár!

L. H.

Gömör-Kishont t. e. megye bizottsága által 1895. június 25-én és következő napjain tartandó közgyűlés

t á r g y s o r o z a t a.

1. Alispán hivatalos jelentése a vármegyei közigazgatás negyedévi állapotáról.
2. Belügyminiszteri rendelet a III. aljegyzői és tisztii alügyészi állások rendszeresítésének engedélyezésére tárgyában és ezen tisztii állásoknak a közreghirdetett pályázat folytán választás utján leendő törvényszerű betöltése.
3. Bizottsági jelentés a vármegye területének körjegyzői beosztása és a körjegyzői állások szaporítása tárgyában.
4. Belügyminiszteri rendelet a Helpán fel lépett himlő járvány tárgyában.
5. Belügyminiszteri rendelet a koresma, sörház és pálinkaméréséről alkotandó szabályrendelet tárgyában.
6. Holló Barna szobrász művész előterjesztése a Rimaszombatban felállítandó Tompa-szobor ügyében.
7. Vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet Fáy Gusztáv-féle alapítványi levél jóváhagyása tárgyában.
8. A »Budapesti Látogatók Lapja« című folyóirat szerkesztőségének kérvénye a vállalat támogatása iránt.
9. Hunyadvármegye alispánjának átíratva az ottani árvizkárosultak felségélyezése érdekében.
10. Szében vármegye közönségének felirata a vármegye tisztii, segéd- és kezelőszemélyzet javadalmazásának rendezése tárgyában.
11. Az ezredéves orsz. kiállítás miskolczi kerületi bizottságának átíratva, a kiállító vármegyei kisiparosok érdekében.

Mi a választást itt is szerencsésnek tartjuk mert tényleg nyári időben, azon korban, a melyben Tompa férfi korát élte, a magyar zsinóros nadrág divatban volt, és a szobor-sablontól való eltérés a szoborra nem hat hátrányosan, sőt a költő finom alakjának bizonyos kellő simaságot nyújt.

Kiterjeszkedünk erre, mert akadt, a ki ezen nagyon megütközött.

De legyünk megnyugodva, magyar művész magyaros izléssel dolgozott, s a magyar karakter egy hajszálnyira sincs megsértve.

A művész legyőzte a legnagyobb nehézséget, most már rajtuk a sor, hogy a dozatésszeggel a művet hazánk, megyénk és városunk dicsőségére, a magyar költészet, irodalom és hazafiság dicsőre minél előbb érezze öntve megvalósítsuk.

A NEVELŐ INTÉZETBEN.

A kis Ida okos lányka;
Intézetben nevelkedik
S mert jó viselete vagyon:
Főlebbvalói szeretik.

Multkor az évzáró vizsgán
Őt szólították fel éppen,
És ő a sok kérdésekre,
Felelt értelmesen, szépen.

Mikor azt kérdezték tőle:
Mik azok az égi testek?
Azt felelte: »Ott lenn j'nek...
Azok huszár-önkéntesek«.

REIM LAJOS.

12. Az Erdélyrészi Kárpát Egyesület kérvénye segélyezés iránt.

13. A »Magyarország vármegyei és városai« szerkesztő-bizottságának kérvénye a vármegyei tárgyazó mű támogatása iránt.

14. Alispáni jelentés a vármegyei pénztárak időszaki vizsgálatának eredményéről.

15. A szerbbokai árvizkárosultak segélyező bizottságának átíratva az árviz által sujtottak érdekében.

16. Rimaszombati főszolgabírónak elterjesztése a likéri kohó telepen egy községi albirói állás rendszeresítése iránt.

17. Zubogy község képviselőtestületének pótdó ügyében hozott határozata.

18. Feted község képviselőtestületének a szegényalaphól kölcsönvett 207 frt 14 kr. tartozás ügyében hozott határozata.

19. Babik Zsuzsanna kórházi költségeinek elengedése iránt beadott kérvény.

20. Ragályi Gyula panaszos kérvénye Zubogy község előjárói ellen.

21. Osváth Dániel tb. főszolgabíró kérvénye szabadság engedélyezése iránt.

22. A vármegyei község költségvetésének és zárszámadásainak jóváhagyása érdekében előterjesztett számvevőségi jelentések.

23. Több rendbeli — a vármegyei gyógyalaphól előlegezett — vagyontalanság okából behajthatatlan kórházi ápolási költségek törlesztése hozatala.

Ezekon kívül még a közgyűlés határnapjáig beérkezendő s közgyűlési elintézését igénylő egyéb ügyek.

Kelt Rimaszombatban, 1895. június 11.

Kiadta:

Draskovich Gábor,
vm. kiadó.

Bogár Lajos tanító jubileuma.

Sajó-Gömör város közönsége f. hó 10 én egy minden tekintetben kitűnően sikerült ünnepet rendezett Bogár Lajos tanítójának 25 éves tanítóskodásának megünneplése emlékére.

Ezen jubileumi ünnep iránt az érdeklődés az egész Sajó völgyén oly nagy volt, hogy annak valóban impozáns lefolyása csak igazolta a hozzá kötött várakozást.

A jubileum sikerét biztosította a jubilans tanító rokonszenves egyénisége, a ki 25 év óta, mint a Sajó-Gömöri ág. ev. egyház egyik tanítója, köztisztelet és szeretetben élve, a kultúrát, a népnevelést magas fokra emelte. Nincs városunkban közművelődési mozgalom, melyben a jeles tanító részt nem vett volna, minden nemes intézmény meghonosítása és életbe léptetése körül élénk agitációt fejt ki és midőn az eszme megvalósul, szerényen visszavonul, a vezéri czimet visszatámasztja, de a kötelességet teljesítő közkatonakodást minden tekintetben hiven teljesíti.

A jubilans egyik legnevezetesebb alkotását képezi a történelmi nevezetességű Sajó-Gömöri várhegy befásítása.

Közvetlen a város felett emelkedik a régi várhegy, melytől kedves megyénk is nevet nyerte. Elragadó kilátással a páratlan szépségű Sajó-völgy és vidékére. A magas tátrakból, a bükk hegység láncolataig minden magasabb hegy csoport látható és gyönyörű fekvésű várhegyről, a szeliden kanyargó Sajó folyó mentén épült csinos falvak és szép vidék kedves képét elbájolóvá teszik. E gyönyörű pont alig pár év előtt kietlen pusztaság volt és ma a városnak egyik legnagyobb büszkesége. A vár udvara, sánczai kör sétányokká alakultak át, a felleget-vár és az éjszakai bástya helyén hatalmas sáncz körök láthatók.

A kanyargó séta utak mentén, dísz fak, illatos bokrok kellemes árnyat nyújtanak a nap heve ellen. A vidék szépségétől ittasult lélek, a rózsafák és virágok illat árnyában fürdik.

Nevezetesebb részei és szép ligetek, a »Miklós kör«, »József kör«, a nagy körut, »Mátyás király« völgye, a szép kilátás (gloriet fok) Mind ezen szép helyeken látható fak-, díszbokrok- és virágok ezreit a jubilans tanító ültette, valamint a liget tervezete is az ő személyes vezetése alatt lett készíttül vezetve.

A sajó-gömöri ének és olvasó együletnek évek óta lelke és mint ezen dalos kör karmestere a fiatal nemzedék további képzésében elvülhetetlen érdemei vannak.

Mint tanító egész lelkesedéssel tölti be hivatását s a gömöri ág. egyház megye tanítóit között az első helyen áll.

Mint család apa nagyszámu családját rajongó szeretettel gondozza, gyermekeinek kiváló neveltetéséről örömmel gondoskodik.

Mint barát, helyi társadalmunknak legrokonszenvesebb alakjai közül való.

Az ünnepély, a tanító ünnep napján az iskolai zárvizsga után vette kezdetét, a sajó-gömöri díszes ág. hitv. templomban, délelőtt 11 órakor a midőn a zárvizsgán jelenlevő Szentiványi Árpád egyház felügyelő az egyházi diszköz-

gyűlési, melynek egyedüli tárgya a jubileumi ünnep volt, élénk éljenzés között megnyitotta.

Az előkelő közönség soraiban ott láttuk vármegyénk kitűnőseit Szentiványi Árpád orsz. képviselőt, Terray Gyula főesperest, Szontagh Zoltán főszolgabíró, Osváth Dániel tb. főszolgabíró, Hevessy Bertalan, Hevessy László, Szelezcky Dénes, Törköly János alesperes, Terray Béla süvetteli lelkész, Becser Andre nagyszabosi lelkész, Nagy Lajos csetneki, Faluba János g. pan. itti, Szollár Pál hossz. uszói, Lányi Lajos lökösházai tanítókat. Dr. Gaál Gusztáv, dr. Goldblatt Géza, dr. Braun Lajos urakat A helybeli polgári iskola tanári karát, az egyházi és városi előjáróságot, valamint a helybeli és a vidéki előkelő hölgy közönséget.

Szentiványi Árpád méltatva a tanító magasztos hivatását, gyönyörű beszéddel üdvözölte a jubilans tanítót.

A jubileum.

Mikola György lelkész kiérdemült esperes melegen üdvözölte az egyház nevében az ünnepelt tanító érdemeit, ki egy negyed század óta hiven teljesíti nemes hivatását, a nemes egyház külsőleg is kifejezést adni óhajtván, a jubilans iránt érzett tiszteletének, köztetés mellett nyújtotta át gyönyörű emlék tárgyat egy arany órát, 12 arany sullyal bíró arany iánchezal együtt, mit a jubilans meghatva köszönt meg.

Törköly János alesperes, tanügyi elnök a gömöri ev. egyház nevében méltatta és üdvözölte a népszerű tanítót.

Groó Vilmos kir. tanácsos, tanfelügyelő hivatalos elfoglaltatása miatt az ünnepen személyesen részt nem vehetett, egy szép levélben fejezte ki elismerését és üdvözlését, a mit Zahonyi János iskolaszéki elnök olvasott fel.

Faluba János mint a tornallyai járási tanító egylet elnöke, a tanító nevében intézett gratulációt az ünnepelthez.

Zahonyi János iskolaszéki elnök és városi jegyző az iskolaszék és Sajó-Gömör város közönsége nevében üdvözölte az ünnepelt tanítót, a ki a népnevelést Sajó-Gömörön magas nivóra emelte és ezenfelül mint a város hű polgára, a közügyek terén is szép eredményeket mutatott fel. Gallovics Dániel a sajó-gömöri olvasókör és dal egylet részéről szép beszéddel üdvözölte az ünnepelt férfit, mint a dal egyesületnek 25 éven át fáradhatlan karmesterét.

Bencez Samu polgári iskolai igazgató a polgári iskola részéről üdvözölte az ünnepeltet, mint a polgári iskola ének tanárát.

Ezen üdvözlésekre az ünnepelt férfi különösen igen emelkedett szellemben válaszolt, melegen köszönte meg a szép ovatiót.

Két szép iskolás leányka versben üdvözölte szeretett tanítóját.

Végül a lelekemelő ünnepet Terray Gyula gömöri főesperes szívhez szóló beszéde zárta be.

A bankett.

A díszes ünnepelő közönséget áldozatkészségeről és a tanügy iránti szeretetéről országzserte ismert vármegyénk vezér férfii Szentiványi Miklós hívta meg a jubilans és családjának tiszteletére rendezett dísz ebédre, melyet gyönyörű parkjában levő kerti szobában adott.

A gazdag ételek, a kitűnő borok, a jó zene a szives vendéglátás, derült hangulatot keltett és vége hossza nem volt a szebbnél-zebb pohár köszöntőknek.

Az első tósztot vármegyénk kitűnő szónoka Hevessy Bertalan mondotta, gyönyörű hasonlattal élteti a tanítókat, az opál bányászokhoz hasonlította a kik szintén kincseket ásának, a szívek mélyéből, az értelem tárházából, a mások számára és poharát az ünnepelt tanítóra emelte.

A legtöbb felköszöntő az ünnepelt tanítóra mondatott.

Éltette lettek még: az áldozatkész tanügy barát, Szentiványi Miklós, Szentiványi Árpád, Szontagh Zoltán, Hevessy Bertalan, Hevessy László, Szelezcky Dénes, Osváth Dániel, Terray Gyula, főesperes, Törköly János alesperes, Mikola György, Nagy Lajos, a polgári iskola tanári kara, az ünnepen jelen volt testvér ref. egyház képviselői. Groó Vilmos kir. tanácsos tanfelügyelő, a városi és egyházi előjáróság és Zahonyi János városi jegyző, iskolaszéki elnök.

Az estély

Este felé járt az idő, midőn az ünnepelő közönség a vendégszerető ősi kastély urától és teremtől hol oly kellemes napot töltött eltávozott, hogy az ünnepelt tanító lakásán ujra találkozott, a hol a nyájas házi gazda páratlan előzékenységgel fogadta az illustris társaságot.

Vidám zeneszó mellett tánczra perdült az arany ifjuság és nagy animóval járta kivilágos viraditig.

Kívánjuk őszintén, érje meg e derék tanító tanítóskodásának 50-ik évi jubileumát is, s ez ideig viruló egészségben tanügyünk javára még igen sok szép, nemes jó dolgokat cselekedjen.

H I R E K.

— **Papválasztás.** Folyó hó 9-én volt a választás, mint már többször említettük, a helybeli református egyház első lelkészi állására. Beadott 324 szavazat. Czinke István erdőbényei lelkész kapott 176, Csabay Pál balogi lelkész 136, Valtay László rimaszombati lelkész 12 szavazatot. Az utóbbi pártja a paktom értelmében Csabayra szavazott nagyrészt. Czinke tehát 28 szótöbbséggel győzött; a választást a majomi hívek magartatása döntötte el, a városban ugyanis a megyei párt volt többségben, de Majom, amely először a megyei párt mellett nyilatkozott, utóbb átpártolt a Czinke pártja. Az ellenzék a választás ellen óvással állt, s egy terjedelmes előterjesztésben tette meg kifogásait.

— **Holló Barnabás** Tompa-szobrát, a melyről mai tárczánkban emlékezünk meg, a vármegyei közigazgatási bizottság és az alispán hozzájárulásával kiállította a megyeház nagyerében, hol az bármely órában, bárki által megtekinthető. Holló néhány napig itt tartózkodás után elutazott Ittléte alatt sem hagyta a művészi becsvágy nyugodni s Lengyel György kir. járásbíró kis leányát, a szép kis Ilonkát mintázta meg mellszobornak. A szobrocska a megszállalásig hú.

— **Készülő mulatság.** A helybeli gymnasium érettségiző ifjai a vizsgák befejezése után f. hó 29-én a. Harom Rózsa nagyerében fényes táncmulatságra készülnek, a melyen bemutatkoznak a deakokból lett érett urak.

— **Kiállítási műemkek.** Bolka Pál helybeli műasztalos a milleniumi kiállításra egy remek, renaissance stílusban készülő étszekerényvel (credençe) fog résztvenni. A mű amerikai dióából készült s alkalmas lesz arra, hogy a legnagyobbbecsűlőnek is díszére váljék. Bolka, hogy munkáját a helybeli és megyei közönséggel megismertesse, kiállította a megyeháza nagy termében a művére vonatkozó rajzokat, amelyeket szintén maga rajzolt meg. A renaissance stílus minden szépségét látjuk a rajzon s a derék műasztalos megérdemelné, hogy Gömörből kapná a megrendelést a művészi erencedera, mert bizonyos, hogy a kiállításon idegen kézbe fog jutni, mint az a könyvszekerény is, melyet Bolka az 1885-iki kiállításon produkált és vele nagy aranyérmet nyert el, szintén külföldi ember által lett megvásárolva.

— **Szenzációs öngyilkosság.** Salamon Béla rimaszombati bírósági végrehajtó, folyó hó 14-én a reggeli órákban szíven lötte magát. A megelőző napokban meg a legjobb hangulatban jött ment, mulatott s senki nem sejtette róla, hogy minő elhatározások érlelődnek meghasonlott lelkében, mit derült mosolygós tudott a külvilág előtt eltitkolni. Pedig odabenn nagy baj volt. Az egykor gazdag, nemes földesúri család sarja, ki tele marokkal szórta a pénzt ifjúsága jobb napjaiban, munkára kényszerülve, nem tudta soha becsülni a pénzt, vigan és számitás nélkül élt. Miben elősegítette őt az a körülmény, hogy se felesége, se gyermeke, se közelállója környezetében nem volt, ami aztán örökös pénzavarba keverte a szerencsétlen embert, úgy, hogy sok mindenfeléről suttoztak, őt ellene több panaszfeljelentést is tettek. Salamon Béla látva, hogy a hullámok mindig jobban tornyosulnak, hogy elnyeljék, feltámadt benne még egyszer a büszke gavallér, s modern módon oldotta meg a gordiusi csomót. Folyó hó 13-iki estét 14 ére viradóra bor, dal és zene közt töltötte, aztán a legjobb hangulatban távozott lakására, hol 7 és 8 óra közt vadászfegyverével szíven lötte magát és azonnal meghalt. A melette talált botról arra lehet következtetni, hogy azzal huzta le a ravaszt. A lövés zajára a ház lakói berohantak és vérben ázva találták Salamon. Azonnal orvosért szaladtak s Molnár Ferenc orvos megjelenésére a helyszínén, csak a halál bekövetkezését konstatálta már. Az öngyilkos iratot nem hagyott hátra.

— **Szétromboló templom.** A június hó 12-én dühöngött vihar elvonult Bátka felett is, s ott is kiadta mérget, még pedig a legszomorubb módon, mert a villám beütött az evangélikus református templom tornyába, és a templomot szétrombolta.

— **Mulatság!** A rimaszombati gymnasium hagyományos majálisa a nagyerdőn különféle dolgokért elmaradt, de az igazgatóság megígérte, hogy ha a kerületi tornaversenyen ifjaink győzni fognak, akkor tarthatnak egy táncmulatságot a Széchenyi kertben. Az ifjak győztek, az igazgatóság becsülettel megálta a helyét, s most már meghívók hirdetik, hogy a rimaszombati egyesült protest. főgymnasium ifjusága folyó évi június hó 12-én a Széchenyi kertben zártkörű táncmulatságot rendez. Gróf Béla rend. biz. elnök. Molnár Vilmos pénztárnok, Dienes Gyula, Horváth Gyula, Kubinyi Zoltán, Pour Richard, Ruffinyi Aladár, Szakáll Miklós, Török István, Török

József, Wágner Elek, rend. biz. tagok vezetése alatt. A táncmulatság kezdete pont 3 órakor, folytatása este a tornacsarnokban. Kepvezőtlen idő esetén a táncmulatság este a tornacsarnok-tartatik meg.

— **Értesítés és meghívás!** A rimaszombati közs. elemi fiu-iskolában az 1894/5-ik tanévet bezáró nyilvános vizsgák a következő sorrendben tartatnak meg: Szombaton jun. hó 22-én d. u. 4 órától: Kertész- és torna vizsga. Hétfő jun. hó 24-én d. e. 8 órától: az I. osztály. Hétfő jun. hó 24-én d. u. 2 órától: a II. osztály. Kedden jun. hó 25-én d. e. 8 órától: a III. osztály. Kedden jun. hó 25-én d. u. 2 órától: a IV. osztály. Szerdán jun. hó 26-án d. e. 8 órától: az V. és VI. osztály vizsgái, melyre az érdekelt szülőket és tanúgy barátit lisztelette. meghívja Rimaszombat, 1895. június hó 15-én. A közs. elemi fiu-iskola igazgatósága!

— **Lépfeno.** Egy helybeli gazdának egy tehene hullott el, s mert gyanus körülmények között mult ki, elhívatta a városi állatorvost, Brauner Gyulát, ki az állatot felboncolta s ez alkalommal azon lép fenét konstátált. Ezt sietett bejelenteni a rendőrhatalóságnál is, amely a lép fenés tehén gondos óvatosságát rendelte el, egyuttal azonnal bevonni rendelte a marhapasszusokat. Ekkor az a mulatságos jelenet adta elő magát, hogy valamennyi gazda azt jelentette be, hogy saját nevelése s passzusa így nincs. A baromtenyésztés így nagy foka meglepő volt a rendőrségnél is. A rendőrkapitány azonban még több elővigyázati rendszabállyal is élt, mert eltitotta a Gernyő pusztára való kihajtást, mert ott hult el a tehén. Mindenestre indokolt és törvény által előirt ez az óvatosság.

— **Fájdalmas kétség.** Titkoltuk, mert fájt róla írni, hogy a helybeli kath. egyház nagy szellemű lelkésze, a nemes szív embere, a türelmesség mintaképe, hosszú idő óta beteg fekszik. De be kell vallanunk, mert napról-napra jobban erőt vesz rajta a rossz lét. Hívei kesergő, megtört szívvel imádkoznak, hogy az Isten nyújtson irt és enyhülést fájdalmaira.

— **A rimaszombati közs. elemi és polgári leányiskolák vizsgarendje a jelen tanévben.** Június 22-én szombaton d. u. 3-4 francia vizsga a polg. iskolában. 4-5 ének v. a polg. iskolában. 5-6 torna v. az el. és polg. iskolában, a polg. leányiskola udvarán június 24-én hétfőn d. e. 8-11 az I. polg. o. vizsgája. Június 24-én hétfőn d. u. 2-5 a II. polg. o. vizsgája. Június 25-én kedden d. e. 8-11 a III. polg. o. vizsgája. Június 26-án szerdán d. e. 8-11 a IV. polg. o. vizsgája. Június 27-én csütörtökön d. e. 8-11 az I. elemi o. vizsgája. Június 27-én csütörtökön d. u. 2-5 a II. elemi o. vizsgája. Június 28-án pénteken d. e. 8-11 a III. elemi o. vizsgája. Június 28-án pénteken d. u. 2-5 a IV. elemi o. vizsgája. Június 29-én szombaton d. e. 8 órakor magánvizsgálatok a polgári iskolában. A fenti napokra kitérített vizsgálatok nyilvánosak lévén, arra iskolánk fenntartó hatóságát, a t. szülőket és n. é. tanúgy barátokat lisztelettel meghívja az igazgatóság.

— **Megyéknél** alügyési állás rendszeresítetvén felhívásra, megválasztatásom céljából, a t. megyebizottsági tagok egy részét bizalmuk elnyerése végett levélileg megkerestem; körülmény változás folytán, midőn kijelentem, hogy a fenti álsra pályázni most nem kívánok, a szives bizalmukkal megtisztelő t. bizottsági tagokat fenti elhatározásomról kiertesíteni kötelességemnek tartom. Rimaszombat, 1895. június 8-án. Tisztelettel: Institoris Endre, ügyvéd.

— **Elemek csatája** Folyó hó 12-én délután egy órakor a Mátra hegy felől vészes felhők tornyosultak, s huzódtak megénk fölé. A sötét haragos felhők sarjagos szélein meg-meg villant az égitűz, mind sürűbben villám-villámra gyult, dörgésével megrezkettette eget, földet. Aggodalom, félelem szállt meg embert, állatot. Majd midőn a felvonulás megtörtént, iszonyu vízcsa tornák ontottak vizüket, mintha az özönviz akarná újra elsöpörni a föld színét. A lecsapó villámokat alig lehetett számlálni, a serki ós várhegy csúcsa a legerősebb lövegeket szivta magába, mint egy óriás villámhárító. A csattogó villámok Darnyán, Serkében és Dubóczán egy-egy épületet sújtottak és égettek el ugyanazon perczben. Ember életben szerencsére nem esett kár, az épületek biztosítva voltak.

— **Csőd.** Lőfkovics Lipót a mult héten fizetéseletlenségbe jutott, a szerencsétlen piaci viszonyok miatt, hol a tulságos hitelezés, s nagy konkurencia hajszája minden kereskedőnek biztos mérge lehet. Ily körülmények között csődöt kért maga ellen, nehogy hitelezőinek bármelyikét is megrövidítse, hogy az egyik a másiknak elébe ne vágasson. A törvényszék a csődkérelemnek helyt adott s csődbiztosul Kolbay Sándor törvényszéki bírót, tömeggondnokul dr. Czinner Miksát s

helyettesül dr. Krausz Gyulát nevezte ki. Úgy halljuk, hogy Lőfkovics hitelezőivel ki fog egyezni, s üzletét újból meg fogja így nyithatni, izléses irányát tekintetbe véve, a helyi piacz s a közönség igénye egy ilyen nagyobb szabásu üzletet bizonyára megkíván.

— **Letört virág.** Spissák Andor kocsisfő, rimaszombati polgár kis Irén nevű leánya hosszas szenvedés után jobb létre szenderült, szülői és rokonai nagy bánatára. Nagy részvét kísérte utolsó útjában.

— **Műkedvelői előadás.** Nem több, mint két hitvestársból áll az a kedvelt színtársulat, a mely Nyustya-Likér úri közönséget a liker-telepi tiszti Csazinóban három héten át rendezett színi előadásaival teljes mértékben kellemesen szórakoztatta. A szép pályán általános elismerésre méltó odaadással működő lelkes színészpár: Dombay Mihály és neje. Hogy a nem közönséges igényű, a szépet és művésziest nemcsak kedvelni, hanem izlésesen megválasztani s helyesen megbírálani is tudó helyi urnó kö önséget esténként három héti teljes számmal összegyűjtötte nemcsak, de sőt finom izlését s műgényét is kielégítette: azal ismét beigazolta Dombay, hogy ő nem amolyan elősködő vándorszínész, hanem hivatása szerint Thália hí papja. Nem volt tehát részéről szerénytelen amaz önjánlkozás, melylyel beköszöntött, hogy Kolozsvártól Nyustya-Likérig tartott útjában mindenütt őszinte partolásra talált, sőt komoly hírlapi ajánlatokat is fölmutathatott. A sugó nélkül tartott sima előadás, a fesztelen modor, az ügyes színpadi alakítás, a változó darabok alaphangjának helyes eltalálása stb. olyan előnyök, melyek egyrészt a finomabb műgényeket is kielégítik, másrészt biztos kerestet nyújtnak a lelkes párnak, bár-hová menend is. Hogy Dombay s kedves neje mennyire meghódította a helyi közönséget, a legjobban bizonyítja azon körülmény, hogy néhány hivatott és buzgó műbarát összeállva folyó hó 8-án egy igen sikerült jótékonyezelő előadást rögtönzött a kedvelt művészpárnak kedves emlékül s megtisztelő megajándékozására. Az élvezetes műkedvelői előadás anyagilag is igen jól sikerült, s igen számos válogatot közönséget gyűjtött össze, kik között Rimaszombatból és Várgedéből és több vendéget lisztheltünk. Előadatotk ez alkalommal három rövid vigjáték a hallgatók legnagyobb meglegedésére s szereplők teljes osztatlan dicséretére. Az egyik: »Egy pohár víz« vagy »Ha te úgy, én is úgy«. Az eléggé nehéz szerepeket dr. Sailer Károlyné urnó, Vinis Viktor és ifj. Steinhöböl L. úr és Schmidt Margit k. a. teljes sikerrel és élvezetesen adták elő. Kaptak is éljént és tapsokat! A másikat »Két nő egy férfi ellen« alaphangjánál fogva valamivel kisebb lelkesedéssel, de helyes fölfogással, általános elismerés mellett: Kajaba Árpád, Dombay Mihály és Somogyi Lajosné urnó adták elő. Köztetés kísérte! Az előbbiekkal sok tekintetben győztesen versenyzett vonzó tartalmánál fogva is a harmadik darab előadása: »A házasság politikája« melyet Rósch Frigyesné urnó, ifj. Steinhöböl Lajos úr, Vinis Viktor úr és Schmidt Mariska k. a. ügyesen alakítva, szépen előadva teljes színpadi hatással jelenítettek meg. Köszönet s közelismerés illeti őket s a többieket is mind a szellemi élvezetért, mit nyújtottak s a szeretet szent emberi érzeteért, melyet kegyesen és okosan gyakoroltak. Ez az előadás és eredménye Dombayéknak kedves emléke lesz, az utána következő táncvigabam pedig nem egyet fölvidított magyarosan, lelkesült hangulattal reggelig.

— **Elájult** Folyó hó 13-án a tüzer lovaslaktanyában egy tüzerkatona minden jele nélkül a rosszulletnek sétálgatott fel s alá az istállóban majl felnyult a parkány felé, hirtelen összeesett és szörnyet halt. Az esetet azonnal megsürgönyözték a katona szüleinek, névszerá folytán azonban a sürgöny egy diák atyjához érkezett, ki kétségbe esve rohant fia teteméhez. Utóbb azonban kisélt, hogy a diák él és egy hasonló nevű katona hunyt el így változott át az apa fájdalma örömmé.

— **Tűzgyújtás** műintézet Keleti J. czég, Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17., az eddigé s érvékők és betegápolási eszközök készítésére létező gyáran kívül egy nagyszabásu, a modern technának teljesen meg felelő műhelyt nyitott, Budapest, IV., Régi posta-utca 4. szám, földszint, melyben orvosbeszéti acéllárák, testgyógyászati készülékek, Hessing-rendszerű elismert műderékfűzők, nyújtó- és járógépek, valamint minden szakmába, vágó acéllárák stb. készíttetnek. Szenvedők, kiknek ily készülékekre szükségük van, felkérhetnek sziveskedjenek fenti cégtől költséglelőirányzatot vagy képes árjegyzéket kérni. Üzleti elv: Szigoru pontos kiszolgálás, legutányosabb árak.

